

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori neîncercate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir peti 2 lei pentru o dată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sărbătoare națională și bisericească

(=) Sfințirea bisericii ortodoxe române dela Sfântul Gheorghe, în Săcuime, se va îndeplini, cu ceremonialul obișnuit, în ziua Marelui Mucenic Sf. Gheorghe din anul acesta.

Va fi o sărbătoare bisericească și națională care, în împrejurările actuale, covârșește cadrul sărbătorilor de acest fel.

Elementul românesc din așa numita săcuime a suportat atacuri furtunoase și neîntrerupte din partea stăpânirilor Unguriei, care urmărise cu adevărată furie politica desnaționalizării. Numeroase comune, unde românii trăiau mestecați cu ungurii, și-au părăsit cu vremea obiceiurile, portul, limba și în sfârșit și legea lor românească.

Unele sate, care pe lângă toată urgia sortii, și-au păstrat vechiul caracter românesc, se găsesc situate la margini, de unde atingerea cu județul Brașovului și cu România veche se putea face în condițiuni mai ușoare. În acele săticele biserica și școala ei au salvat mulți credincioși dela înstrăinare de neam și de credință.

Cu prăbușirea vechiului regim, la sfârșitul războiului, mulți români din partea locului, sub înrăurirea școalelor răsărite ca din pământ și la sfatul preoților, au revenit cu bucurie la sinul bisericii strămoșești.

N'a fost și nu este vorba d'a ne spori poporul prin atragerea fiilor dela bisericile minoritare, cu care dorim să trăim și să muncim în armonie deplină, — ci de a ne recăștiga pe acei frați cari, în cursul războiului și înainte de aceea, au trecut, în mare parte forțați, la alte confesiuni, și dintre cari mulți au fost desnaționalizați cu totul.

Acești români maghiarizați sânt de parte de-a fi inspirați de duhul trufiei dușmănoase pentru țara noastră, și nici unul dintr'înșii nu se hrănește cu iluziile iredentismului. Vom avea, prin urmare, să ne interesăm cu atât mai ales de soarta lor, cu cât ei înșiși își dau pe față năzuința de a reveni acolo, de unde au pornit. Nobila lor voință de revenire la vechile sentimente, are să fie sprijinită de orice român ortodox, care se gândește la viitorul bisericii și al țării românești întregite.

Protopopiatele nouă, dela Sfântul Gheorghe și Oituz, vor contribui și ele la promovarea intereselor culturale și bisericesti din săcuime.

În timpurile de restriște ale bisericii ardelene ortodoxe, yladicii săi au căutat

să vie în atingere deasă cu păstorii lor, și să-i împărtășească de mângâieri, sfaturi și binecuvântare. Lucrarea, în această direcție, se înteește în vremea desrobirii. După vizitarea comunelor din Țara Oltului, în care I. P. S. S. Arhiepiscopul și Mitropolitul Nicolae a cercetat bisericile, școalele și alte instituții de cultură, Arhiepiscopul nostru vizitează acum și orașul Sfântul Gheorghe, ca să sfințească renovata biserică de acolo, — și va cerceta și alte comune din împrejurime. Clerul și poporul nostru din acel județ, și din apropiere, ca și din îndepărtare, își vor da, nu ne îndoim, întreg concursul, ca sărbătoarea din Trei Scaune să fie reușită, înălțătoare și neuitată.

Nr. 2627 Plen.

Raportul plenar al Consistoriului arhiepiscopesc

Preavenerat Sinod arhiepiscopesc!

Avem onoare a face următorul raport despre chestiunile mai importante ale Consistoriului arhiepiscopesc din ședințele plenare dela ultima sesiune sinodală:

1. Preasfințitul Sinod episcopesc cu data 22 August 1921 Nr. 19 ne face cunoscut, că prin concludul Nr. 14 luat în ședința dela 22 August 1921, în considerarea meritelor câștigate într'un serviciu îndelungat pentru biserică și neam, a hotărât ca I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu să fie promovat la gradul de arhieru titular, păstrând poziția sa oficială de azi, ear servicii aparținătoare gradului arhieresc va putea îndeplini numai prin delegație dela chiriarhul canonic și cu jurisdicțiune legală.

Chirotonirea s'a făcut cu mare solemnitate Duminică în 3/16 Octomvrie 1921 în biserica catedrală prin I. P. S. Sa domnul arhiepiscop și mitropolit Nicolae, cu conlucrarea PP. SS. LL. Ioan, episcop al Aradului, Iosif al Caransebeșului, și Roman al Oradiei-mari, în prezența membrilor congresului național-bisericesc, care era întrunit în sesiune ordinară. Prin actul acesta s'a împlinit o veche dorință a arhiepiscopului, exprimată și prin concludul sinodului arhiepiscopesc Nr. 120 din 1900.

2. P. S. Sa Părintele episcop al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, Nicolae Ivan, cu data 31 Decemvrie 1921, arătând că cu ajutorul lui Dumnezeu a fost introdus în scaunul episcopesc la 6/19 Decemvrie 1921, renunță la postul de asesor consistorial în senatul bisericesc al Consistoriului arhiepiscopesc, cu rugarea de a face demersuri pentru întregirea postului acum vacant.

Prin chemarea P. S. Sale domnului episcop în fruntea diecezei celei nouă din sinul consistoriului nostru arhiepiscopesc se aruncă o rază de lumină asupra arhiepiscopului, care a avut între funcționarii sei bărbați luminați, din cari acum a doua oară, în scurt timp, a fost din nou chemat unul la postul de arhieru în o dieceză a mitropoliei noastre.

3. În cursul anului a fost chemat la cele veșnice asesorul consistorial din senatul episcopesc Pantaleon Lucuța, care a servit cu credință bisericii, și întreagă agoniseala sa o a fă-

cut danie spre scopuri bisericești. Asemenea a răposat asesorul din senatul școlar, protopopul Brașovului Dr. Vasile Saftu, un membru distins al clerului nostru. Notificăm acestea Ven. Sinod spre a lua măsurile cuvenite pentru întregirea locurilor vacante.

4. Veneratul Consistor mitropolitan cu data 22 Noemvrie 1921 Nr. 349 M. ne face cunoscut, că congresul național-bisericesc prin concludul său din 7/20 Octomvrie 1921 Nr. 65 a decis reincorporarea orașului Alba-Iulia la arhiepiscopie. Aceasta reincorporare s'a făcut în conformitate cu normele canonice, ca sediul vechii mitropolii să aparțină jurisdicțiunii arhiepiscopiei în frunte cu mitropolitul, prin care se continuă seria mitropoliilor din Alba-Iulia. Orașul Alba-Iulia, de care este legată ființa istorică a mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, a rămas în strânsă legătură cu arhiepiscopie și după schisma dela 1700, ear în noul proiect privitor la unificarea organizației bisericești, arhiepiscopiei i s'a dat numirea de Alba-Iulia și Sibiu. Dieceza Clujului trebuie să năzuiască a-și întinde teritoriul și jurisdicțiunea în părțile nordice, spre Baia-mare și Maramurăș, ear în teritoriul extins de azi să și înmulțească numărul protopopiatelor. În ce privește executarea concludului congresual, consistorul arhiepiscopesc și cel din Cluj să porceadă în bună înțelegere și în frățescă dragoste.

Prin adresa noastră din 4 Ianuar 1922 Nr. 10165/1921 am comunicat și noi concludul congresual Ven. consistor eparhial din Cluj și l-am rugat să ne comunice: ce anume măsuri crede să ia pentru organizarea protopopiatului Alba-Iulia, care afară de 6 comune: Drâmbariu, Heprăia-română, Limba, Mihail, Oarda-de-jos, Totolu, a trecut la dieceza Clujului, și încât interesele bisericii și ale unei administrațiuni mai ușoare ar reclama rotundirea tractului prin cedarea unor comune dela Cluj la arhiepiscopie sau viceversa.

Veneratul Consistor din Cluj cu adresa din 30 Ianuar a. c. Nr. 106 ne arată, că această chestiune de o importanță principiară atât de mare, trece peste sfera sa de competență și s'a simțit obligat a o transpune proximalui sinod eparhial.

Decisiunea pe care o va lua sinodul eparhial la timpul său se va grăbi a ni o comunica, până atunci e de părerea, că concludul congresual nu poate fi executat nici integral, nici parțial. Părerea Veneratului Consistor Eparhial din Cluj nu are bază, încât hotărârea din chestiune a Congresului național bisericesc nu este atârnată de sinodul eparhial al Clujului. De aceea noi am scris Consistoriului din Cluj, că Măritul Congres executarea acelei hotărâri o a încredințat Consistoriului arhiepiscopesc și celui din Cluj în bună înțelegere și frățescă dragoste. Să caute deci a răspunde în meritul cererii noastre din 4 Ianuarie a. c. Nr. 10165.

5. Arondarea nouă a protopopiatelor. În legătură cu cele comunicate în anul trecut, avem onoare a raporta, că în scopul de a putea îngriji mai temeinic de trebuințele sufletești ale credincioșilor noștri din secuime, și a asigura o administrație mai ușoară, protopopiatul de până acuma al Treiscaunelor l-am împărțit în două, formând 2 protopopiate pe acel teritoriu, unul cu numirea Sfântul George, cu sediul în orașul Sfântul George, și altul cu numirea protopopiatul Oituzului, cu sediul în Târgul-Secuilor. Fiind făcută încă din vara anului trecut alegerea de

protopop pentru tractul Treiscaune, am dispus publicarea de concurs, la postul de protopresbiter în tractul Oituzului, după ce a premers organizarea tractului Sfântul George și Oituz, cu alegerea de sinod protopopes, comitet protopopes și epitropie protopopească. Fiind concursul expirat, finalizarea va urma în cursul anului.

Tot din asemenea considerațiuni, pentru îngrijirea de viața sufletească a credincioșilor noștri de pe Valea Jiului, am înființat un nou protopopiat, cu sediul în Petroșeni, împărțind în două tractul Hațegului și grupând în noul protopopiat al Jiului comunele miniere din aceasta vale.

Organizarea acestui nou protopopiat este în curs.

Asemenea considerațiuni ne-au condus când am enunțat necesitatea, de a se înființa și organiza un nou protopopiat cu sediul în Băița, și cu comune din tractul Zarand, Geoagiu și Deva. Chestiunea aceasta s'a dat sinoadelor protopopești din tractele amintite spre a se declara, și a propune o arondare potrivită.

Lucrarea începută cu organizarea de nouă protopopiate o vom continua, având în vedere și dispozițiunea mai nouă a înaltului guvern, ca protopopiatele să aibă cel puțin 20 de parohii organizate. Despre lucrările ce vor urma, vom face raport.

6. Protopopiate vacante. În cursul anului s'a înțregit protopopiatul Geoagiu prin numirea de protopop a preotului Valeriu Gorun din Uroiș. Pentru administrarea și înțregirea protopopiatului Brașovului am luat măsurile de lipsă.

7. Sinoade protopopești ordinare. În cursul anului s'au ținut sinoadele protopopești ordinare cu observarea normelor în vigoare, în toate protopopiatele. Spre a asigura curs normal și a îndruma sinoadele protopopești la o lucrare conștientă și unitară, am dat ordin, ca activitatea lor să îmbrățișeze toate problemele vieții bisericești, reflectând la toate chestiunile sulate prin circulare consistoriale.

Vom urmări cu atențiune activitatea sinoadelor protopopești și în cazuri concrete vom da și în viitor înștiințările necesare.

8. Esibite.

Numărul esibitelor în anul 1921 a fost de 10996.

Afacerile consistoriale au avut curs normal.

Actele au fost:

Presidiale	740
Plenare	480
Bisericești	4299
Școlare	1970
Epitropești	3507

Esibitele s'au rezolvit parte în ședințe, parte în cale presidială.

9. Ședințe.

În anul 1921 s'au ținut cu totul ședințe 127.

Din aceste au fost:

Plenare ordinare	3	extraord.	7	total	10
Bisericești	32	"	4	"	36
Școlare	33	"	3	"	36
Epitropești	45	"	5	"	45
					127

10. Despre alte chestiuni tractate în ședințele plenare consistoriale vor urma rapoarte speciale.

Sibiu, din ședința plenară ținută la 26 Martie 1922.

Nicolae m. p.,

arhiepiscop și mitropolit.

Dr. G. Proca m. p.,

p. secretar consistorial.

Sinodul arhidiecezan

Ședința II

s'a ținut la 12/25 April 1922 la ora 9 a. m.

Prezident arhiepiscopul: Dr. Nicolae Bălan.
Notar: Dr. Gregoriu Păltineanu.

Notarul Dr. G. Proca citește protocolul ședinței I dela 10/23 April a. c. Se autentică.

Se prezintă cererile de concediu pe întreaga sesiune, a deputaților: Dumitru Moldovan, Dr. Petru Groza, Dr. Emil Șerban, Ioan Hamzea, Petru Rusu, Dr. Aurel Vlad și Eugen Popescu. Concediile cerute se acordă.

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii organizatoare. Raportorul Dr. Nicolae Vecerde citește raportul general plenar a Consistorului arhidiecezan din 26 Martie a. c. Nr. 2627.

Raportul se primește de bază la desbaterea specială.

În special la propunerea comisiunii, luându-se act de promovarea P. S. Sale Dr. Ilarion Pușcariu, dela gradul de arhimandrit la cel de arhieru titular, sinodul relevă și din acest prilej cu satisfacție și cu multă plăcere faptul că I. P. S. Sa actualul arhiepiscop și mitropolit Nicolae, făcând un adevărat act de dreptate și de echitate, a luat cuvenita inițiativă în urma căreia în anul 1921 toți factorii competenți din provincia noastră mitropolitană au recunoscut valoroasele merite pe cari și le-a câștigat P. S. Sa Dr. Ilarion Pușcariu — întocmai precum i le recunoscuseră și sinoadele noastre arhidiecezane în anii 1900—1901, — și în consecință l-a ridicat la binemeritul grad de arhieru titular.

I. P. S. Sa felicită în numele Sinodului pe Prea Sfințitul arhieru Ilarion, dorindu-i dela Dumnezeu încă mulți ani, spre a fi pildă vie generațiunii de astăzi. Sinodul face ovațiuni Prea Sfinției Sale, care mulțumește.

2. Referitor la abdicarea părintelui episcop Nicolae Ivan dela postul de asesor consistorial, Sinodul ia spre știre că P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan a renunțat la postul său de asesor al Consistorului nostru arhidiecezan și dorind P. S. Sale tot binele și deplină sănătate ca să poată conduce reînființata episcopie a Vadului și Clujului cu succese cât mai strălucite, decide ca locul de asesor consistorial în senatul bisericesc devenit astfel vacant să se întregască încă în actuala sesiune sinodală.

Cu privire la trecerea din viață a asesorilor consistoriali onorari: Pantaleon Luca și Dr. Vasile Saftu, Sinodul își exprimă sincerile sale regrete și remarcând cu sentimente de recunoștință multe și bunele servicii pe cari le-au făcut bisericii și școlii noastre amândoi acești răposați dă expresiune durerii sale prin ridicare. Sinodul decide ca locurile de asessori consistoriali onorari devenite vacante să se întregască sub durată actualii sesiuni sinodale.

Referitor la executarea concluzului congresual Nr. 65 din 1921, în cauza reîncorporării orașului Alba-Iulia la arhidieceză, — Sinodul ia spre știre corespondența pe care o poartă Consistorul nostru arhidiecezan cu Ven. Consistor al diezei Clujului asupra felului cum are să fie înțeles și executat concluzul luat de către congresul nostru național bisericesc sub Nr. 65 din 1921 în chestiunea de organizare a protopopiatului Alba-Iulia, cu observațiunea că Sinodul arhidiecezan se solidarizează cu interpretarea pe care a dat-o Consistorul arhidiecezan citatului concluz congresual.

Referitor la noua arondare a protopopiatelor, sinodul ia act cu aprobare de noua arondare a protopopiatelor noastre, așa cum aceea este începută prin demersurile făcute deja cu privire la protopopiatele: Treiscaune, Hațeg și Zarand, autorizând Consistorul arhidiecezan ca să o continue în cele mai corespunzătoare condițiuni pentru interesele noastre bisericești, școlare și naționale.

Punctele privitoare la protopopiatele vacante, la sinoadele protopopești, la esibite, la ședințele consistoriale și la rapoartele speciale, la propunerea comisiunii se iau spre știre.

La ordinea zilei urmează comisiunea bisericească, care prin raportorul ei Andrei Ludu citește raportul Consistorului arhidiecezan ca senat bisericesc din 22 Martie a. c. Nr. 2485. Raportul se primește de bază la desbaterea specială.

Punctul referitor la vizitațiunile canonice ale I. P. S. Sale arhiepiscopului și mitropolitului Nicolae în părțile nordice ale Ardealului și în țara Oltului, sinodul îl ia la cunoștință și-i exprimă I. P. S. Sale vii mulțămiri pentru aceste coborâri în mijlocul poporului cari constituiesc cea mai strălucită edificare și înălțare a bisericii.

Punctul referitor la cursul pastoral din Februarie 1922 inițiat și condus de I. P. S. Sa se ia spre știre cu expresiunea mulțumirii sinodului la adresa I. P. S. Sale pentru interesul deosebit și jertfa adusă în scopul regenerării bisericii noastre prin intensificarea culturii speciale teologice și a îndrumărilor practice oferite preoților participante de către distinși conferențieri ai cursului. La cursul pastoral din viitor preoții din părțile amenințate de curente socialiste și sectare se obligă să participeze.

Punctele referitoare la înființarea de biblioteci parohiale și case culturale, la muzeul bisericesc, la presa bisericească, la creșterea clerului, la lipsa de preoți, la ajutorarea preoților deficienți, a văduvelor și orfanilor de preoți, la înființarea de parohii și filii noi, se iau spre știre.

Cu privire la punctul VI referitor la conferențele preoțești reorganizate în cadrul «Asociației Clerului Andrei Șaguna» se ia spre știre, și Consistorul se invită ca dintr'un fond arhidiecezan să tipărească un număr cât mai mare de cărțile de rugăciuni și de cuprins religios moral, cari să se desfășoare în popor cât mai ieftin ori chiar gratuit de către preoți cu prilejul ținerii cercurilor religioase, prin ceea ce s'ar contribui în modul cel mai efectiv la intensificarea educației religioase morale a poporului și la formarea și paralizarea străbaterii în popor a cărților de rugăciuni, și a lecturii religioase de prin târguri de editură și duh străin bisericii noastre.

Punctul XII referitor la măsurile luate de Consistor pentru combaterea alcoolismului se ia spre știre invitându-se Consistorul la aceeași stăruință și pe viitor către guvern, — ca cărciumele în zilele de Duminică și sărbători să fie închise toată ziua, peste tot locul. Târgurile de țară ce cad și se țin în zile de Duminică și sărbători să se strămute pe zile de lucru. Prăvăliile asemenea să fie închise în Dumineci și sărbători toată ziua.

La ordinea zilei urmează Comisiunea școlară care prin raportorul ei Dr. I. Radu citește raportul Consistorului arhidiecezan ca senat școlar din 24 Martie a. c. Nr. 2761. La propunerea Comisiunii raportul în general se ia spre știre, și se ia de bază la desbaterea specială. În special punctul 1 și 2 Starea școlilor secundare, liceul din Brașov și Brad și anume: situația Corpului didactic și a elevilor, mersul învățământului, serbările școlare, starea fondurilor administrate de corpul profesoral, serbarea jubileului de 50 de ani a liceului din Brad. Punctul 3. Starea școlii normale Andrei Șaguna, numărul profesorilor și al elevilor, învățământul și starea fondurilor, se iau spre știre.

Fiind timpul înaintat, ședința se închide la ora 12 și trei pătrare.

Ședința III

s'a ținut la 26 April 1922

Prezident: arhiepiscopul Dr. Nicolae Bălan.
Notar: Constantin Moldovan.

Ședința se deschide la ora 9 a. m.

Notarul Dr. Păltineanu citește protocolul ședinței a II a dela 12/24 April a. c., care se autentică.

La ordinea zilei urmează comisiunea financiară. Raportorul D. Comșa citește actul Consistorului arhidiecezan ca senat-epitropesc din 22 Martie a. c. Nr. 2575, prin care se arată activitatea senatului epitropesc din anul trecut.

Se constată cu plăcere, că donațiunile făcute pe teritoriul arhidiecezei bisericești cu deosebire în scopul de a procura clopote se urcă la suma de un milion și jumătate.

Raportul prin care se spune că răposatul asesor consistorial Pantaleon Luca a testat averea sa pentru scopuri culturale, dispunând ca din partea cea mai mare a averii să se facă o fundațiune pentru înființarea unui cămin pe seama ucenicilor dela meserii, se ia spre știre. Averea testată este de peste 200,000 Lei.

Urmează la ordinea zilei comisiunea organizatoare. Raportorul ei Dr. N. Vecerde citește actul consistorului referitor la înființarea internatului pentru orfanii de preoți.

Se enunță:

1. Raportul consistorial fiind citit și ascultat în întregime se ia spre știre și se anexează protocoletului sinodal.

2. Primindu-se în întregime propunerea consistorială Sinodul arhidiecezan decretează înființarea internatului pentru orfanii de preoți încă la 1 Septembrie a. c. în unul din edificile fondurilor și fundațiilor arhidiecezane care să se cedeze spre folosință gratuită internatului, în care vor fi primiți în primul rând orfanii de preoți și apoi întrucât este posibil și alți copii de preoți și alți orfani; 2. Votează pe 5 ani începând din 1 Iulie 1922 un impozit de 2% asupra competențelor de salar brut ale tuturor preoților cu parohii, un impozit de 2% asupra salarelor de bază și gradațiilor funcționarilor din administrația

centrală a Consistorului arhidiecezan, ale profesorilor seminariali și a școlii normale «Andrei Șaguna», precum și impozitul de 80, 60 și 40 lei anual asupra parohiilor. Dotația protopresbiterală să fie scutită de impozit având protopopii să li se impune salariul ce-l primesc ca parohi.

3. Se încuviințează purtarea unui disc la Paști și Crăciun.

4. Se votează din fondurile și fundațiile arhidiecezane următoarele ajutoare:

a) Din fondul Rudolfin 4000 lei; sistându-se contribuția de 3200 lei anual a acestui fond la fondul general administrativ, care fiind subvenționat de stat nu mai este avizat la ea;

b) Din fundațiunea Moga 1000 lei;

c) Din fondul catedralei jumătate discul ce se poartă în Dumineci și sărbători.

5. Cu executarea acelei hotărâri se încuviințează Consistorul. —

Aceeaș comisiune prin acelaș raportor prezentează raportul consistorial Nr. 1417 Plenar din 26 Martie a. c. privitor la întregirea postului de referent școlar.

La propunerea comisiunii Sinodul arhidiecezan îl ia spre știre, hotărând ca postul de referent școlar să fie întregit prin alegere în actuala sesiune sinodală.

Aceeaș comisiune prin raportorul S. Median referențează actul cons. din 8/IV a. c. Nr. 2980 referitor la darea generală de cult (sidoxie).

Aprețindu-se motivele invocate de consistor din cauza cărora nu s'a putut executa concluzul Sinodului arhidiecezan din 17/30 Aprilie 1916 Nr. 141 prin care s'a decretat ca cu începerea de 1 Ianuarie 1920 darea generală de cult să se încaseze prin organele administrative împreună cu darea comunală și orășenească din arunc de 10%, după darea directă, a trebuit să se susțină uzul vechi după care impozitul acesta conform concluzului Sin. arh. din 26 Aprilie 1913 Nr. 51 era împărțit după situația materială a credincioșilor în 6 clase și se încasa prin organele parohiale; de altă parte ținându-se seamă, că în situația încă neclară de acum, când nu se poate ști cu siguranță care modalitate — după clase ori după darea directă — este mai ducătoare la scop și mai bună pentru întetesele bisericii; nu ar fi mai potrivit ca printr'un normativ să se abandoneze concluzul sinodal din 1919 ca mai târziu, când vor fi împrejurări normale și dările stabilite eventual ear să hotărâm aruncul după darea directă; dar considerând și aceea că cvoetele stabilite la 1913 pentru singuraticile clase între împrejurările de astăzi nu mai corespund stării reale, — Sinodul deocamdată susține concluzul său din 21 April 1913 Nr. 51 pe lângă modificarea dispozițiilor precum urmează:

A) Pentru trebuințele generale ale arhidiecezei se decretează un impozit general asupra tuturor capilor de familie și respective a tuturor membrilor cu vot în sinoadele parohiale, împărțit în 6 clase, și anume:

a) La clasa I aparțin: dignitarii bisericești, asesorii consistoriali, protopopii, deputații sinodului arhidiecezan și ai congresului național-bisericesc, profesorii dela școlile normale și liceale, prefecții, notarii publici și advocații, medicii, inginerii, proprietarii mari, directorii de bănci și comercianții angroșiști, faptic au să contribuie în fiecare an cu câte 60 Lei.

b) La clasa II aparțin: preoții bine situați materialcește, învățătorii, negustorii cu firme înregistrate, proprietarii de mijloc, funcționarii dela diferite oficii publice și dela institutele de bani, secretarii comunali, — aceștia contribuie cu câte 40 Lei la an.

c) La clasa III aparțin preoții ceialalți având să contribuie cu câte 10 Lei la an.

d) La clasa IV aparțin pensioniștii, meseriașii cu calfe, membrii corporațiilor parohiale (comitetul, epitropii parohiale) și alți membri ai parohiei cu avere dela 15,000 Lei în sus, având să contribuie fiecare cu câte 10 Lei la an.

e) La clasa V aparțin: meseriașii fără calfe, toți țărani de frunte cu avere de 9000—15000 Lei, învățătorii pensionați și alți credincioși cari se consideră în comuna lor de fruntași, având să contribuie cu câte 5 Lei la an.

f) La clasa VI aparțin: Toți ceilalți credincioși luați în consemnarea parohială, având să contribuie cu câte 1 leu la an.

B) Văduvele au să fie clasificate și induse din partea comitetului conform stării lor mate-

riale în clasa corespunzătoare, având a solvi jumătate din suma datorită pentru acea clasă.

C) Consemnările pentru prescrierea acestui impozit se fac de comitetul parohial, după instrucțiunea specială ce vor primi dela Consistorul arhidiecezan prin organele sale autonome. Incassarea se face prin organele administrative ale statului.

D) Acest impozit se încasesază cu începerea dela 1 Ianuarie 1923 și se contează în cont separat servind pentru trebuințele arhidiecezei.

E) Acest normativ se votează în mod provizor invitându-se Consistorul arhidiecezan ca după punerea lui în aplicare se raporteze Sinodului arhidiecezan. —

Aceeaș comisiune prin acelaș raportor prezentează actul consistorial în chestia înființării unei fabrici de luminări de ceară. Se ia cu aprobare la cunoștință.

Aceeaș comisiune prin acelaș raportor prezentează noul regulament pentru asigurarea contra focului a averilor bisericești școlare și fundaționale din arh. ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu, carele se votează.

Aceeaș comisiune prin raportorul L. Triteanu referențează actul consistorului referitor la orfelinat. Raportul se ia la cunoștință. Sinodul arhidiecezan exprimă mulțumită în general tuturor donatorilor, în special își exprimă mulțumita și recunoștința Corpului VII de armată pentru interesul și dragostea dovedită față de orfanii noștri și cu prilejul serbării Nașterii Domnului din anul 1921. Consistorul arhidiecezan este invitat a se adresa prin apel credincioșilor noștri pentru adunarea de alimente și articole de îmbrăcăminte pe seama orfanilor. —

Urmează comisiunea școlară care prin raportorul ei Dr. I. Radu referențează asupra actului Consistorului Nr. 2600 din 26 III a. c. în chestia școlii primare.

Raportul fiind tipărit în T. R. Nr. 29 și distribuit între deputați, se consideră de cetit și se ia de bază la desbaterea specială.

Comisiunea școlară constatând conflictul acut dintre biserica noastră și stat evidențiat în raportul consistorial amintit își exprimă convingerea neclintită că între biserica noastră națională în calitatea ei de biserică de stat, care prin întreaga concepție a doctrinelor sale și prin idealul ce urmărește e însăși chemată să servească interesele statului în toate liniile lui pentru întărirea și organizarea vieții de stat, între această biserică și între statul român trebuie să existe o deplină armonie în îndeplinirea datoriei și în vederea realizării scopului lor comun; își exprimă totodată dorința de a se înlătura acest conflict în bună înțelegere prin colaborarea reprezentanților bisericii și ai statului în interesul culturii noastre naționale și în folosul neamului și al statului.

Comisiunea găsind calea cea mai bună pentru stabilirea înțelegerii dorite în chestia școlilor, în conformitate cu concluzul congresual Nr. 63 din 7/20 Oct 1921 care zice: «spre a se putea studia mai temeinic întregul complex de probleme în raportul dintre stat și biserică, guvernul va fi rugat să convoace o anchetă la care reprezentanții săi vor discuta chestiunea cu delegația bisericii», — propune: 1) Raportul consistorial se ia spre știre 2) Consistorul arhidiecezan e invitat a stăruii și mai departe pentru restabilirea cât mai curând a armoniei între biserică și stat în chestiunea școlilor confesionale în baza concluzului congresual Nr. 63 din 7/20 Oct 1921. Deputatul Victor Stanciu la propunerea Comisiunii face următorul amandament:

1.) Consistorul arhidiecezan, este invitat să caute mijloacele necesare pentru înființarea și susținerea școlilor de adulți.

2.) Să caute mijloacele și posibilitățile pentru înființarea unei școle pentru cantori.

3.) Să caute mijloacele din cari revista pentru popor «Lumina Satelor» să primească ajutoare ca să poată trimite în fiecare sat cât mai multe exemplare gratuite credincioșilor noștri astfel, ca prin această revistă să se promoveze școalele de adulți și legătura vie dintre credincioși și biserică.

S'a primit atât propunerea comisiunii, cât și amandamentul deputatului V. Stanciu, și cu aceasta ședința s'a terminat.

Congresul dela Craiova

Congresul partidului naționalist-democrat s'a ținut Vineri în Craiova, sub președinția dlui N. Iorga.

În cuvântul său către congres, dl Iorga arată că pentru refacerea țării, moralicește și materialcește, partidul se bazează pe cei doi factori cari hotărăsc soarta țării: *Regele* care a realizat cu jertfa persoanei sale cel mai mare act din istoria omănilor, și *țăranul*, izvorul de energie și element de ordine și muncă. — Telegrama trimisă Regelui este următoarea:

«Partidul naționalist-democrat întrunit în congres la Craiova își îndreaptă respectuoasele omagii către Regele realizator al simbolului unității naționale, în profunđa convingere că viitorul României-Unită nu se poate sprijini decât pe monarhia ocrotitoare a moralității politice și sprijinitoare a culturii naționale din care derivă viața sănătoasă a oricărei societăți».

Despre chestiunea *bisericească* a raportat pâr. Ghia, susținând autonomia bisericii, legislația bisericească, unificarea, asigurarea stării materiale a preoților.

Celelalte rapoarte s'au ocupat cu: chestiunea agrară, muncitorească, reforma administrativă și școlară, inamovibilitatea funcționarilor, sănătatea publică, libertatea comerțului ș. a.

Știrile zilei

Sinodul arhidiecezan. După o muncă intensă de 5 zile Sinodul arhidiecezan și-a terminat lucrările azi la ora 1 din zi. În numărul proxom vom publica raportul despre ultimele ședințe; și până atunci amintim, că în ședința ultimă s'a ales asesor ordinar în senatul bisericesc Dl. Trandafir *Scorobet*, profesor la Liceul Gheorghe Lazar din Sibiu; asesor referent în Senatul școlar protopresbiterul Andrei *Ludu* și asesor onorar în Senatul episcopesc dl senator Petru *Drăghiciu*.

Dela cassa arhidiecezană. Dl. deputat sinodal Dr. *Ilariu Holom*, a donat pe seama noului internat ce se va înființa pentru orfanii de preoți, suma de Lei 768 25, pentru care fapt nobil și pe calea aceasta îi aducem mulțumirile noastre.

Cassa arhidiecezană.

Publicul și ziarele. Întâlnesc astăzi pe dl director al ziarului sibian *Înălțarea*, Ion Gorun, și-i zic: «În săptămâna aceasta înălțarea nu s'a înălțat!» — Ba dal îmi răspunde I. Gorun, — *Înălțarea* s'a înălțat ... *la cer*...

Va să zică unul din prea puținele ziare sibiene își sistează apariția. În acelaș timp Clujul, Clujul românesc, își pierde deodată *trei* cotidiane. Pricina acestor stări de jale pentru presa românească ardeleană, ar fi se zice enormitatea cheltuielilor de tipar; — dar este la mijloc și lipsa de interes a instituțiilor noastre și a publicului cititor, crescut mare parte în școale străine. (x).

Epidemii în Rusia. În vreme ce șefii bolșevici își pregătesc armata roșie pentru război, știri alarmante sosesc despre *boalele* ce bântue în poporul nenorocit al Rusiei. La Saratov e tifos; la Kiev și în alte părți din Ucraina s'au ivit multe cazuri de holeră; în jurul mării Caspice și a mării Negre își face apariția ciuma.

«Uniti-vă!» Profesorul universitar din Petrograd, Alexandru Maximov, scăpat din Rusia, s'a refugiat la Stockholm. Un ziar din capitala Suediei a publicat mai multe amănunte despre viața rusească, aflate dela numitul profesor. Rubla sovietelor de acum, povestește Maximov, este cel mai curios ban ce s'a imprimat vreodată. Pe rubla aceasta se poate ceti lozinca: «Proletari din toate țările, uniți-vă!» tipărită în limbile următoare: rusă, germană, engleză, franceză, chineză și arabă. Partea hazlie este faptul că, deoarece limba arabă nu cunoaște cuvântul «proletar», lozinca, adoptată de bolșevici, este din întâmplare tradusă astfel: «Hoți din toate țările, uniți-vă!»

Reuniunea română de înmormântare din Sibiu. Membrii reuniunii sânt rugați a se prezenta pentru plățirea taxelor în fiecare zi între orele 1—3 d. a. la directorul reuniunii *Timotei Popovici*, profesor, str. Regina Maria (Cisnădiei) 7.

Nr. 123/922

(59) 2-3

Mulțumită

Neputând mulțumi separat tuturor rudeniilor, amicilor, și cunoscuților cari mi-au exprimat sincere condolențe, din incidentul trecerii la cele eterne a iubitului nostru tată, socru și moș: **Sofroniu Olariu**, preot în Tisa, le exprimăm pe calea aceasta adâncă mulțumită.

Familia

Știre ziaristică. În Caransebeș a început să apară gazeta Asociației culturale din Bănat, sub numele **Făclia**, «pentru înălțarea cinstitei gândiri și simțiri românești». Foiaia apare săptămânal sub direcția profesorilor S. Evuțanu și V. Loichița. Fie în ceas cu noroc!

Aviz. Toți foștii elevi ai liceului din Beiuș, cari au depus maturitatea în anul școlar 1911/12, conform hotărârii luate înaintea de despărțire sânt rugați a lua parte la convenirea de 10 ani ce se va ține în Beiuș la 1 Iunie st. n. 1922. Cei ce vor participa, să se anunțe cu 10 zile înainte unuia dintre subsemați: **Ion Teușan**, profesor; **Cornel Man**, farmacist. **Vasile Marciș**, vicerector.

Pentru românii din afară de regat. Sub numele **Graiul românesc** s'a înființat la București o societate culturală al cărei scop va fi să se ocupe cu întreținerea legăturilor cu toți românii din afară de hotarele României Mari: cele trei Macedonii, Tesalia, Epir, Albania, Timoc, Bănat Ungaria, Maramurăș, Ucraina, Istria, America etc. Societatea va strânge un fond din care să clădească biserici, școli și biblioteci în comunele românești din acele regiuni, și din care să se întreprindă și în școlile din România școlari originari de acolo. Ea își va înființa filiale în toate județele țării, — filialele ducându-și activitatea prin centrala din București. **Graiul românesc** este deschis ori-cărui bun român care dorește să contribuie la o operă patriotică și culturală. Poate deveni membru al ei ori ce român, de ori unde. Societatea este condusă de un comitet compus din I. P. S. Miron Mitropolitul Primat al României, doamnele Paulina Aslan, Maria Delavrancea; domnii G. G. Antonescu, N. Batzaria, I. G. Bibicescu, I. C. Grădișteanu, Simeon Măndrescu și. a.

Nr. 100—1922

(74) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia **Sălașul de sus** în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții sânt poștiți a și înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemațului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și a se prezenta — pe lângă încunoștiințarea subsemațului — în vre-o Dumneacă sau sârbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra.

Hațeg, la 14 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Hațeg în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Cum se vindecă Reumatismul și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de seale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimite la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o cartă postală adresată la **FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova**

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Ocenele Murășului** (M. Uioara) din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela înființarea înserare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele sistemisate de Ministerul cultelor, conform cualificațiunii și anilor de serviciu.

Concurenții își vor înainta cererile concursuale instruite în ordine subsemațului oficiu protopopesc, și se vor prezenta cu prealabila aprobare a noasră la biserică spre a cânta, celebra și a lua contact cu poporul.

Turda, 20 Martie 1922.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murășianu
protopop.

Vila Tinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scâlzi, constatătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare și două bucătării, favorabilă și pentru restaurant, se închiriaza pentru lunile de vară. (71) 1—10

==== Detalii se pot afla tot acolo. =====

Caut post

ca corespondent, magaziner ori supraveghetor

Fost subofițer reangajat (român) cu o praxă îndelungată de birou, perfect în limbile română, germană și maghiară vorbit și scris, scriitor la mașină. Adresa la

«Hermes» (69) 2—2

Intreprindere de anunțuri s. p. a., Sibiu, str. Cisnădiei 23

Reclama este

sufletul comerțului

Existență familiară sigură

Intr'o stradă frecventată se află de vânzare o prăvălie bine mergătoare, aranjată cu mașini și mobilier complet, împreună cu localul. — Adresa se poate întreba la

„Hermes”, intreprindere de reclamă și anunțuri s. p. a. (70) 1—1
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 23.

„MATCA”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Tebea

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «MATCA», sânt invitați prin aceasta la

a XI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în biroul institutului în 19 Maiu 1922 la 2 ore p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constatarea numărului acționarilor și al acțiunilor pe cari le reprezintă.
2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere pe anul expirat 1920 și aprobarea bilanțului.
4. Decidere asupra propunerii direcțiunii cu privire la împărțirea profitului curat.
5. Darea absolutorului direcțiunii, și a comitetului de supraveghere pe 1920.
6. Fixarea marcelor de prezență, pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghere.
7. Alegerea alor 3 membri în direcțiune pe un period de 3 ani.

Acționarii au a-și prezenta acțiile conform §-ului 20 din statute. Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutori, curanzii prin curatorii lor, societățile prin reprezentanții lor legali. Tebea, la 10 April 1922.

(68) 1—1

Direcțiunea.

„MATCA”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Tebea

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «MATCA», sânt invitați prin aceasta la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în biroul institutului în 19 Maiu 1922 la 2 ore p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constatarea numărului acționarilor și al acțiunilor pe cari le reprezintă.
2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere pe anul expirat 1921 și aprobarea bilanțului.
4. Decidere asupra propunerii direcțiunii cu privire la împărțirea profitului curat.
5. Urcarea capitalului societății.
6. Darea absolutorului direcțiunii, și a comitetului de supraveghere pe 1921.
7. Fixarea marcelor de prezență, pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghere.
8. Alegerea alor 3 membri în direcțiune pe un period de 3 ani.

Acționarii au a-și prezenta acțiile conform §-ului 20 din statute. Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutori, curanzii prin curatorii lor, societățile prin reprezentanții lor legali. Tebea, la 16 April 1922.

Direcțiunea.